

İLAHİYAT AKREDİTASYON AJANSI (İAA)
LİSANS PROGRAMLARI DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ
(Sürüm 1.0)

İAA
İlahiyat Akreditasyon Ajansı
iaa.org.tr
iletisim@iaa.org.tr
Tel/Faks: 0 274 265 23 65

İAA LİSANS PROGRAMLARI DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ

GİRİŞ.....	3
TANIMLAR.....	3
ÖLÇÜTLER.....	3
Ölçüt 1.....	3
Program Öğretim Amaçları.....	3
Ölçüt 2.....	4
Program Çıktıları.....	4
Ölçüt 3.....	5
Öğrenciler.....	5
Ölçüt 4.....	6
Müfredat.....	6
Ölçüt 5.....	6
Öğrenci Merkezli Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme.....	6
Ölçüt 6.....	7
Öğretim Kadrosu.....	7
Ölçüt 7.....	7
Altyapı, Kurum Desteği ve Mali Kaynaklar.....	7
Ölçüt 8.....	8
Yönetim Yapısı ve Karar Alma Süreçleri.....	8
Ölçüt 9.....	8
Sürekli İyileştirme.....	8
Ölçüt 10.....	9
Programa Özgü Ölçütler.....	9

GİRİŞ

Bu ölçütlerin amacı, en az 8 yarıyıl ya da 240 AKTS Kredisinden oluşan lisans düzeyindeki İlahiyat ve dengi programların, paydaşların beklentilerini karşılamak üzere kalite güvencesini sağlamak ve bu programların sürekli iyileştirilmesini desteklemektir. İlahiyat ve dengi programların değerlendirilmesi için başvuruda bulunan yükseköğretim kurumu, söz konusu programların bu belgede yer alan ölçütleri yerine getirdiğini ispatlamakla yükümlüdür.

TANIMLAR

İAA ölçütleri temel alınarak yapılan değerlendirmeler aşağıdaki tanımlarla tutarlı olması gerekmektedir.

I. Program Öğretim Amaçları: Program mezunlarının yakın bir gelecekte sahip olmaları istenen kariyer hedeflerini ve mesleki beklentilerini tanımlayan genel ifadeler

II. Program Çıktıları: Öğrencilerin programdan mezun oluncaya kadar kazanmaları gereken bilgi, beceri ve yetkinlikleri tanımlayan ifadeler.

III. Ölçme: Program öğretim amaçları ve program çıktılarına erişim düzeylerini tespit etmek üzere çeşitli yöntemler kullanılarak elde edilen veri ve kanıt tanımlama, toplama ve düzenleme süreci.

IV. Değerlendirme: Ölçmeler sonucu elde edilen verilerin ve kanıtların çeşitli yöntemler kullanılarak yorumlanması süreci. Değerlendirme süreci, program öğretim amaçlarına ve program çıktılarına erişim düzeylerini vermeli ve programı iyileştirmek üzere alınacak kararlar ve yürütülecek eylemlerde kullanılmalıdır.

V. Kredi: Bir kredi, yarıyıl boyunca her hafta düzenli olarak verilen bir saatlik (50 dk.) teorik dersin ya da yapılan iki veya üç saatlik uygulama çalışmalarının öğretim yüküne eşdeğerdir.

VI. AKTS Kredisi: Avrupa Kredi Transfer Sisteminde tanımlanan kredi.

VII. TYYC: Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi

ÖLÇÜTLER

Ölçüt 1

Program Öğretim Amaçları

1.1. Değerlendirilecek her program için program mezunlarının yakın bir gelecekte erişmeleri istenen kariyer hedeflerini ve mesleki beklentilerini tanımlayan genel ifadeleri içeren program öğretim amaçlarından oluşmalıdır.

Bu amaçlar;

- (a) Kurumun, fakültenin ve programın özgörevleriyle uyumlu olmalıdır.
- (b) Programın iç ve dış paydaşlarının ihtiyaçları dikkate alınarak tespit edilmelidir.
- (c) Kolayca erişilebilecek şekilde yayımlanmış olmalıdır.
- (d) Programın iç ve dış paydaşlarının gereksinimleri doğrultusunda uygun aralıklarla güncellenmelidir.

1.3. Öğretim amaçlarına ulaşıldığını belirlemek ve belgelemek için kullanılan bir ölçme ve değerlendirme süreci kurulmuş ve işletiliyor olmalıdır. Bu süreç yardımıyla program eğitim amaçlarına ulaşıldığı kanıtlanmalıdır.

Ölçüt 2

Program Çıktıları

2.1. Program çıktıları, TYYÇ ile uyumlu olmalı; program öğretim amaçlarına ulaşabilmek için gerekli bilgi, beceri ve yetkinliklerin tümünü kapsamalı ve aşağıdaki tabloda sıralanan çıktıları içerecek biçimde tanımlanmalıdır. Programlar, öğretim amaçlarıyla tutarlı olmak koşuluyla, kendilerine özgü ek çıktılar tanımlayabilirler.

Tablo-1

İAA Çıktıları	
Ç1	İlahiyat alanında temel kavramları kavrar, kavramlar arası ilişkilere hâkimdir. Alanında edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır.
Ç2	İlahiyat alanı için uygun araçları seçer, kullanır, geliştirir ve bilişim teknolojilerinden etkin bir şekilde yararlanır.
Ç3	Klasik ve güncel dini meseleleri saptama, tanımlama, yorumlama, formüle etme ve çözüme becerisine sahiptir; bu amaçla uygun analiz, sentez ve modelleme yöntemlerini seçer ve uygulamadaki yansımalarını değerlendirir.
Ç4	Bireysel inisiyatif olarak bağımsız çalışır veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır. Sorumluluğu altındakilerin kişisel ve mesleki alandaki gelişimine yönelik etkinlikleri planlar.
Ç5	Türkçe ve en az bir yabancı dilde sözlü/yazılı etkin iletişim/hitabet kurma ve anlatım becerisine sahiptir.
Ç6	Kendini motive edebilme, bilgiye erişebilme, bilim ve teknolojideki gelişmeleri

	izleme, zaman yönetimi, kendini sürekli yenileme becerisi ve yaşam boyu öğrenme bilincine sahiptir.
Ç7	Edindiği ilahiyat bilgisinin gerekleri doğrultusunda davranır, tutum ve davranışlarıyla topluma örnek olur. Uzmanlık bilgisini, toplumsal sorumluluk bilinciyle bilimsel ve ahlaki değerlere uygun olarak kullanır.
Ç8	Dini anlayış ve uygulamaların evrensel ve toplumsal boyutlardaki (güvenlik, sağlık, iktisat, çevre, vb.) etkileri ve hukuksal sonuçları konusunda farkındalık sahibidir.
Ç9	Değişen hayata ve yeniliğe karşı açık tutuma sahiptir. Bilimsel, toplumsal, ekonomik, yasal ve siyasal gelişmelerden haberdardır.
Ç10	İlahiyat alt dalları ve diğer bilim alanları ile ilişki kurarak disiplinler arası araştırma-inceleme, yorum ve analiz yapar.

2.2. Program çıktılarının gerçekleştirilme düzeyini dönemsel olarak belirlemek ve belgelemek için kullanılan bir ölçme ve değerlendirme süreci oluşturulmuş ve işletiliyor olmalıdır.

2.3. Mezuniyet aşamasına gelmiş öğrencilerin program çıktılarını sağladıklarını kanıtlamak için izleme yöntemleri uygulanmalıdır.

Ölçüt 3

Öğrenciler

Bir İlahiyat ve dengi programın değerlendirilmesinde, öğrencilerin niteliği, gelişimi ve başarıları önemlidir. Bu nedenle:

3.1. Programa kabul edilen öğrenciler, programın kazandırmayı hedeflediği çıktıları (bilgi, beceri ve yetkinlikleri) öngörülen sürede edinebilecek altyapıya sahip olmalıdırlar. Öğrencilerin kabulünde göz önüne alınan göstergeler izlenmeli ve bunların yıllara göre değişimi değerlendirilmelidir.

3.2. Yatay ve dikey geçişle öğrenci kabulü, çift anadal, yandal ve öğrenci değişimi için ayrıntılı politikalar tanımlanmış ve uygulanıyor olmalıdır.

3.3. Kurum ve/veya program öğrenci hareketliliğini teşvik ve temin edecek önlemler almalıdır.

3.4. Öğrencilerin ders ve kariyer planlamalarını yönlendirecek danışmanlık hizmeti verilmeli ve bu hizmetlerde engelli öğrencilerin ihtiyaçları da tespit edilmeli ve giderilmelidir.

3.5. Öğrencilerin program kapsamındaki tüm dersleri ve diğer etkinliklerdeki başarıları şeffaf, adil ve tutarlı yöntemlerle ölçülmeli ve değerlendirilmelidir.

3.6. Öğrenci memnuniyetinin değerlendirilmesi yapılmalı, sonuçlarının ilgili birim ve bireylere geri dönüşümü sağlanmalıdır.

3.7. Öğrencilerin mezuniyetlerine karar verebilmek için, programın gerektirdiği tüm koşulların yerine getirildiğini belirleyecek güvenilir yöntemler geliştirilmiş ve uygulanıyor olmalıdır.

Ölçüt 4

Müfredat

4.1. Programın; öğretim amaçları, program çıktıları ve programa özgü çıktıları destekleyen bir müfredatı olmalıdır.

4.2. Müfredatın uygulanmasında kullanılacak öğretim yöntemleri, istenen bilgi, beceri ve yetkinlikleri öğrencilere kazandırılmasını temin edebilmelidir.

4.3. Müfredatın öngörüldüğü biçimde uygulanmasını güvence altına alacak ve sürekli gelişimini sağlayacak bir yönetim sistemi bulunmalıdır.

4.4. Müfredat, öğrencileri derslerde edindikleri bilgi, beceri ve yetkinlikleri kullanacakları, ilgili alan yeterliliklerini ve gerçekçi koşulları/kısıtları (ekonomi, çevre sorunları, sürdürülebilirlik, etik, sağlık, güvenlik, sosyal ve politik sorunlar gibi) içerecek bilgi ve deneyimle çalıştığı alanda uygulamaya hazır hale getirmelidir.

Ölçüt 5

Öğrenci Merkezli Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme

Program, öğrenim sürecini öğrencilerin aktif rol almalarını teşvik edecek şekilde yürütmelidir. Öğrencilerin başarı ölçme ve değerlendirilmesi de bu yaklaşımı yansıtmalıdır.

5.1. Programın öğrenci merkezli öğrenme, öğretme ve değerlendirme politikası olmalıdır.

5.2. AKTS değerleri ders bilgi paketlerinde öğrenci iş yüküne dayalı olarak belirlenmelidir.

5.3. Programın öğrencilere mesleki deneyim kazandırmak için tanımlı süreçleri bulunmalıdır.

5.4. Öğrenci şikâyetlerini alma ve çözme yönünde programın tanımlı mekanizmaları

olmalıdır.

Ölçüt 6

Öğretim Kadrosu

6.1. Öğretim kadrosu, yeterli akademik düzeye sahip ve programın ihtiyaçlarını karşılayacak sayıda olmalı; programın etkin bir şekilde sürdürülmesini, değerlendirilmesini ve geliştirilmesini sağlamalı; alan paydaşlarıyla, mesleki ve sivil kuruluşlarla ilişkileri sürdürebilecek nitelikte olmalıdır.

6.2. Öğretim elemanları, öğretim programlarının yürütülmesinin yanında, bilimsel araştırma yapma, öğrenci danışmanlık ve rehberliği, üniversiteye hizmet ve topluma yönelik din hizmetlerinin yerine getirilmesi gibi konularda etkin olmalıdır.

6.3. Atama ve yükseltme yöntemleri var ve uygulanıyor olmalıdır.

6.4. Öğretim hizmetlerine destek olarak dışarıdan alınacak bireylerde gerekli yeterlilik şartı aranmalıdır.

6.5. Programın öğretim elemanlarına yönelik tanımlı hizmetiçi eğitim süreçleri olmalıdır.

Ölçüt 7

Altyapı, Kurum Desteği ve Mali Kaynaklar

7.1. Sınıflar, kütüphane, laboratuvarlar, atölyeler ve gerekli donanım, öğretim amaçlarına ve program çıktılarına ulaşmak için yeterli olmalıdır. Bilgisayar ve bilişim altyapıları, programın öğretim amaçlarını destekleyecek doğrultuda tasarlanmalıdır.

7.2. Öğrencilerin ders veya alan dışı sosyal ve kültürel gereksinimlerini karşılayan, mesleki faaliyetlere ortam oluşturarak mesleki gelişimlerini destekleyen ve öğrenci-öğretim elemanı ilişkilerini canlı tutan uygun altyapı var olmalıdır.

7.3. Öğrencilerin öğrenim ve yaşam ortamlarında gerekli güvenlik altyapı önlemleri alınmış olmalıdır.

7.4. Engelliler için altyapı düzenlemesi yapılmış olmalıdır.

7.5. Üniversitenin idari desteği, yapıcı liderliği, parasal kaynaklar ve bunların dağıtımında izlenen strateji, programın kalitesini ve sürdürülebilmesini sağlayacak düzeyde olmalıdır.

7.6. Kaynaklar, öğretim kadrosunun niteliklerini geliştirecek, destekleyecek yeterliliğe sahip olmalıdır. Mevcut nitelikli öğretim kadrosunu bünyesinde tutacak, tercih edilme

oranını artıracak ve talep oluşturacak, akademik gelişiminin sürdürülmesini sağlayacak yeterlilikte olmalıdır.

7.7. Program için gereken altyapıyı temin etmeye, bakımını yapmaya ve işletmeye yetecek mali kaynak sağlanmalıdır.

7.8. Program gereksinimlerini karşılayacak destek personeli ve kurumsal hizmetler sağlanmalıdır. Teknik ve idari kadrolar, program çıktılarını sağlamaya destek verecek sayı ve nitelikte olmalıdır.

Ölçüt 8

Yönetim Yapısı ve Karar Alma Süreçleri

8.1. Kurumun yönetim yapısı ve bu yapının ana kuruluş içindeki yeri, öğretim faaliyetleri ve destek hizmetleriyle arasındaki ilişkiler program öğretim amaçlarına ulaşılması için uygun ve tanımlanmış olmalıdır.

8.2. Kurumun idari personeline yönelik tanımlı hizmetiçi eğitim süreçleri olmalıdır.

8.3. Öğretim sonuçlarının değerlendirilebilmesi için takip edilen strateji ve süreçler belgelendirilmelidir. Yönetim sistemine ait bu belgeler ilgili bireylere iletilmiş, anlaşılır, ulaşılabilir ve uygulanabilir olmalıdır.

8.4. Arşivler, çağdaş kayıt teknikleri kullanılarak tutulmalıdır.

8.5. Yönetim iç işleyişi denetleyecek, sorgulayacak ve düzeltebilecek yöntemleri kurmuş, çalışıyor olmalıdır.

8.6. Rektörlük, Fakülte, Bölüm ve varsa diğer alt birimler düzeyindeki tüm karar alma süreçleri programın çıktılarının gerçekleştirilmesini ve öğretim amaçlarına ulaşılmasını destekleyecek şekilde düzenlenmelidir.

Ölçüt 9

Sürekli İyileştirme

9.1. Kurulan ölçme ve değerlendirme sistemlerinden elde edilen sonuçların programın sürekli iyileştirilmesine yönelik olarak kullanıldığına ilişkin kanıtlar sunulmalıdır.

9.2. Bu iyileştirme çalışmaları, başta Ölçüt 1 ve Ölçüt 2 ile ilgili alanlar olmak üzere, programın tüm gelişmeye açık yanları ile ilgili, sistematik bir biçimde toplanmış, somut verilere dayalı olmalıdır.

Ölçüt 10

Programa Özgü Ölçütler

10.1. Programa özgü ölçütlerin sağlandığı kanıtlanmış olmalıdır.

Tablo-2

Programa Özgü Ölçütler	
Ö1	Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma
Ö2	Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma
Ö3	İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme
Ö4	Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma
Ö5	Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma
Ö6	Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma
Ö7	Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma
Ö8	Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma
Ö9	Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma
Ö10	Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma
Ö11	Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma
Ö12	Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma
Ö13	Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma
Ö14	İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma